

Kvalitetsvurdering af

Skovgaard Museet

2008

KULTURARVSSTYRELSEN

Indhold

Kulturarvsstyrelsen kvalitetsvurderinger **3**

Kvalitetsvurdering af Skovgaard Museet **5**

Lovgrundlag og ejerforhold **6**

Arbejdsgrundlag og formål **6**

Samlinger, arkiver og bibliotek **7**

Indsamling og erhvervelser **10**

Undersøgelser og forskning **11**

Konserverings- og bevaringsarbejde **12**

Formidling **13**

Publikum **15**

Bygninger og udendørs arealer **16**

Organisation og administration **17**

Ledelse og personale **18**

Økonomi **19**

Konklusion og anbefalinger **21**

Bilag

- Kulturarvsstyrelsens notat om museets internetformidling **24**
- Forskningsevaluering fra Det Kunsthistoriske Faglige Råd af publikationer fra Skovgaard Museet **25**
- Udtalelse fra Viborg Kommune om Skovgaard Museet **27**

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger

Kulturarvsstyrelsen varetager administrationen af museumsloven. Det betyder, at styrelsen blandt andet skal sikre, at de statsanerkendte museer lever op til lovens bestemmelser.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer blev påbegyndt i 2004 og gennemføres som led i styrelsens tilsyn med og rådgivning af museerne.

Kvalitetsvurderingerne er samtidig et redskab for styrelsen til at indhente viden om museernes forhold. Set i et videre perspektiv danner kvalitetsvurderingerne grundlag for udviklingen af fælles normer og retningslinier på en række af de områder, som er centrale i museernes arbejde.

Fokus

Kvalitetsvurderingen foregår som en dialog mellem styrelsen og det enkelte museum. Dialogen er koncentreret om museets forpligtigelser i henhold til museumsloven, det vil sige varetagelsen af museets ansvarsområde samt de opgaver, der knytter sig til museets samlinger: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling.

Ved kvalitetsvurderingen søger styrelsen at danne sig et helhedsbillede af, hvordan museet løser sine opgaver indenfor institutionens rammer, og hvordan museet samarbejder med andre museer, offentlige myndigheder og andre interessenter. Da kvalitetsvurderingen har fokus på museets faglige forpligtigelser, vil den ikke omfatte nærmere analyser af museets organisation, ressourcer og øvrige arbejdsvilkår.

Det er Kulturarvsstyrelsens erfaring, at kvalitetsvurderingen både er et nyttigt redskab for styrelsen, for museet selv og for museets tilskudsydere. Ved kvalitetsvurderingen får museets bestyrelse, ledelse og medarbejdere anledning til at genoverveje rutiner og gennemtænke, hvordan forskellige arbejdsopgaver vægtes og hænger sammen. Kvalitetsvurderingen giver desuden museets tilskudsydere et indblik i museets forhold og virksomhed.

Processen

Kulturarvsstyrelsen udvælger hvert år et antal museer til kvalitetsvurdering ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation indenfor de tre museumskategorier: de kulturhistoriske, de kunsthistoriske og de naturhistoriske museer. Styrelsen informerer ledelsen på de udvalgte museer om kvalitetsvurderingens forløb og aftaler en tidsplan for gennemførelsen af processen.

Som grundlag for kvalitetsvurderingen skal museets ledelse udfylde et spørgeskema og indsende forskningspublikationer for de seneste fire kalenderår. Herefter besøger styrelsen museet og drøfter med udgangspunkt i spørgeskemaet museets opgavevaretagelse og øvrige drift med museets ledelse og bestyrelse. Under besøget bliver museets fysiske rammer besigtiget: udstillingsområder, magasiner, værksteder og kontorer.

Styrelsen afslutter kvalitetsvurderingen med at udarbejde en rapport, som bliver sendt til museet og tilskudsyderne. Inden for tre måneder skal museets ledelse tilkendegive, hvordan man agter at følge op på rapportens anvisninger, og et år senere redegøre for, hvordan opfølgningen har fundet sted.

Spørgeskema og rapport

Spørgeskemaet er omfattende og besvarelsen fordrer en betydelig indsats, først og fremmest af museets ledelse.

Spørgeskemaet er fælles for de tre museums kategorier, hvorfor dele af spørgeskemaet ikke skal besvares af kunstmuseerne.

Spørgeskemaet kan downloades fra Kulturarvsstyrelsens hjemmeside:

<http://www.kulturarv.dk/forvaltning/museumsdrift/kvalitetsvurdering/skema02-2007.pdf>

Den afsluttende rapport følger strukturelt spørgeskemaets opbygning. Ikke alle museets svar i spørgeskemaet bliver gengivet i rapporten, men udvalgte dele af besvarelsen bliver opsummeret. De observationer og pointer, som styrelsen finder relevante at understrege, kommentere og eventuelt medgive anbefalinger, er i fokus.

Der foretages selvstændige evalueringer af museets internetformidling og forskning. Styrelsen vurderer internetformidlingen, mens museets forskningspublikationer bliver vurderet af det eller de relevante faglige råd, som hører under Kulturarvsstyrelsen. Evalueringerne bliver vedlagt rapporten som bilag.

Kvalitetsvurdering af Skovgaard Museet

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering 2008 af Skovgaard Museet er baseret på:

- Museets besvarelse af styrelsens kvalitetsvurderingsskema med bilag, som blev modtaget pr. mail i styrelsen den 1. april 2008.
- Museets 6 publikationer, som blev indsendt til bedømmelse i Kulturarvsstyrelsen den 13. marts 2008.
- Drøftelse af museets forhold på grundlag af det udfyldte skema, der fandt sted på Skovgaard Museet den 16. april 2008 på et møde med følgende deltagere:

Fra Skovgaard Museet:
Museumsleder Iben Overgaard og museumsinspektør Anne-Mette Villumsen.

Fra museets bestyrelse:
Formand Jørgen Hansen.

Fra Kulturarvsstyrelsen:
Kontorchef Frank Rechendorff Møller, museums konsulenterne Louise Straarup-Hansen og Hanne Jönsson.

Under mødet blev museets udstillingslokaler, magasiner samt kontorer beset.

- Evaluering af museets forsknings- og formidlingspublikationer ved Kulturarvsstyrelsens kunsthistoriske faglige råd af 9. juli 2008.
- Bedømmelse af museets internetformidling af 7. juli 2008.
- Viborg Kommunes tilkendegivelse vedrørende Skovgaard Museet af 24. juni 2008.

Lovgrundlag og ejerforhold

Skovgaard Museet er et statsanerkendt kunstmuseum efter museumslovens § 15.

Skovgaard Museet er en selvejende institution.
Hovedtilskudsyder: Viborg Kommune.

Museumsleder: mag.art. Iben Overgaard
Bestyrelsesformand: Jørgen Hansen

Museets adresse: Domkirkestræde 2-4, 8800 Viborg

Arbejdsgrundlag og formål

Museets ansvarsområde

Skovgaard Museet er statsanerkendt med følgende ansvarsområde:

Museets ansvarsområde er: kunstneriske udtryk frembragt af Joakim Skovgaard og hans slægt, hans venner, elever og forbilleder samt den relevante kunst og kunstneriske genre, som især er blevet dyrket af disse (den kirkelige kunst, kunsthåndværk, akvarel, grafik).

Igennem udstilling og anden form for formidling kan museet i øvrigt præsentere og orientere om almene emner i kunstens historie.

Museets ansvarsområde retter sig mod en hel kunstnerfamilie og dens kreds og omfatter en kontinuerlig udviklingshistorie i dansk kunst fra 1820-1960.

Museet indgår i en historisk og logisk sammenhæng med Viborg Domkirke, Joakim Skovgaards hovedværk og råder over en fuldstændig samling med både arkivalier, kunst og kulturhistoriske genstande, der til sammen belyser Skovgaard familien og dens værk.

Museets oprettelse

Museet blev oprettet i 1937 og statsanerkendt i 1964.

En udstilling, der i 1935 blev afholdt på Viborg Rådhus med Joakim Skovgaards efterladte skitsebøger, studier og udkast til malerier, dannede grundlag for museets oprettelse. Byen Viborg ønskede at hædre kunstneren, der i årene 1901-1906 havde fuldført udsmykningen af den genopbyggede Viborg Domkirke. Skovgaard-familien gav sin store samling som gave til byen på betingelse af, at den blev ophængt i 'passende rammer', og i 1937 åbnede museet i den lille telegrafbygning ved siden af det gamle rådhus.

Museet råder i dag over to bygninger ved Domkirkepladsen. Den ene bygning – det gamle rådhus – rummer museets udstillinger. Bygningen, der er fredet, blev opført som rådhus i 1728-30. Den har fra 1880'erne rummet byens oldtidssamlinger. Disse befinder sig nu på Viborg Stiftsmuseum, der fraflyttede lokalerne i 1981, hvorefter de blev overtaget af Skovgaard Museet. Den anden bygning, der rummer kontorer, bibliotek, arkiv og magasin, blev opført i 1863 og er klassificeret som bevaringsværdig.

Samdriftsaftaler

Museet er ikke omfattet af nogen samdriftsaftale.

Samarbejder og netværk

Museet har både lokalt, i bl.a. Midtjyske Museers Udviklingsråd, og nationalt etableret frugtbare faglige netværk.

Museet internationale faglige relationer har indtil videre været få.

Kulturarvsstyrelsen noterer med tilfredshed, at museet har etableret frugtbare nationale samarbejdsrelationer. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet også med den nuværende faglige bemanning arbejder på at opbygge et fagligt internationalt netværk.

Samlinger, arkiver, bibliotek

Museets samling er primært baseret på donationer fra Skovgaard-familien. De består i hovedtræk af tre dele:

- *Kunstværker* – maleri, skulptur, keramik, tegninger, skitsebøger og grafik
- *Arkivmateriale* – brevarkiv fra Skovgaard-familien, bibliotek tilgået museet fra Joakim Skovgaard og kartoner fra Joakim Skovgaards arbejde med at dekorere Viborg Domkirke.
- *Kulturhistoriske genstande*, der på forskellig vis knytter sig til familien, såsom møbler, værktøj og folkedragter.

Samlingen rummer i alt 550 malerier. Det drejer sig om værker fra begyndelsen af 1800-tallet med de tidligste arbejder fra Cathrine Aggersborg til omkring 1960, hvortil tredje generation af aktive Skovgaard-kunstnere arbejdede. Hovedvægten ligger på P.C. Skovgaard, Niels og Joakim Skovgaard. Desuden er der enkelte værker af Susette Holten f. Skovgaard og fra den følgende generation en del værker af Hjalte, Peter og Johan Thomas Skovgaard.

Udover Skovgaard-kunstnerne omfatter samlingen værker af en lang række danske kunstnere fra kredsen omkring de tre generationer af Skovgaard-familien.

Gennem årene er især kunstsamlingen blevet udbygget med gaver og erhvervelser. Samlingen er i dag først og fremmest en kunstsamling, der også rummer et stort antal arbejder på papir. Det drejer sig om ca. 4.000 tegninger, ca. 3.000 grafiske blade, ca. 160 skitsebøger samt 1100 kartoner af Joakim Skovgaard til udsmykningen af Viborg Domkirke. Dertil kommer et antal værker indenfor keramik og andet kunsthåndværk og 90 mindre skulpturer af Mogens Bøggild, G. Eickhoff m.fl..

Arkivsamlingen rummer brevarkivet, der er indeholdt i 173 arkivæsker, hvis indhold er summarisk registreret på kort. Arkivet rummer ca. 300 breve fra P.C. Skovgaard og hustruen Georgia samt breve fra Niels, Joakim og Susette Holten og deres kreds. Brevene er ikke inventariseret i museets inventarsystem, men ordnet efter kassenummer og fortløbende numre i hver kasse.

Bogsamlingen rummer ca. 2.700 bøger, som er inventariseret.

Kulturbistoriske samling rummer ca. 100 møbler og andre kulturhistoriske genstande, 40 græske folkedragter samt ca. 30 broderier, puder m.m.

Museet finder, at Skovgaard-familiens kunstnere er bredt og mangfoldigt repræsenteret. Museet karakteriserer samlingen som repræsentativ og finder, at ansvarsområde og samling stemmer nøje overes, ligesom kunstsamlingen og de dertilhørende arkivalier udgør en samlet enhed, der støtter og supplerer hinanden. Repræsentationen af kunstnere fra kredsen omkring Skovgaard-familien er af mere eksemplificerende karakter med få værker af den enkelte kunstner.

En del af samlingen er imidlertid af meget ringe kvalitet og i ringe tilstand. Det drejer sig specielt om større tegninger, der er vandskadede og ikke har større kunstnerisk værdi. Disse ønskes på sigt kasseret.

Viborg Kommunes Kunstsamling er registreret som en del af museets samling – men er mærket med kommunen som ejer af genstandene. Denne samling falder uden for museets ansvarsområde og bør udskilles snarest.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet ansøger styrelsen om tilladelse til at kassere de værker, museet bedømmer er af ringe kvalitet og ikke har tilstrækkelig kunstnerisk værdi.

Registrering

Museets registrerer nyerehvervelser i inventarprotokol indenfor en uge efter modtagelsen og i Regin hurtigt derefter. Hvis det drejer sig om et større antal værker, så hurtigst muligt derefter. Alle typer værker føres i samme protokol, der opbevares i et brandsikkert skab.

Museets inventarnummersystem blev startet ved museets oprettelse og begynder ved 0. Antallet af registrerede numre er i dag oppe på 19.440. Heri indgår værker fra Viborg Kommunes Kunstsamling, der ønskes udskilt. Ligeledes ønskes sekundært materiale udskilt, ligesom den inventariserede del af bogsamlingen planlægges registreret i en biblioteksregistrant på linje med de øvrige bøger. Dette er planlagt iværksat i løbet af 08/09.

Der er ikke noget efterslæb i forhold til registrering i inventarprotokollen. Alle genstande har fået tildelt nummer og placering i museet, men kun 42% af værkerne er fuldt katalogiserede.

Alle malerier, tegninger, det meste kunsthåndværk og det meste grafik er indført i Regin, men en del af værkerne mangler at få registreret minimumsoplysninger (se styrelsens krav til minimumsoplysninger på styrelsens hjemmeside: museumsdrift/vejledninger/registrering) Der foreligger et større registreringsefterslæb med hensyn til den resterende kunst på papir, resterende skulpturer og kunsthåndværk samt de enkelte blade i skitsebøgerne. Møbler og andre genstande mangler desuden at blive indført, herunder et antal græske dragter. Museet

har et efterslæb i placeringsregistreringen af værker på papir. Indhentningen heraf planlægges igangsat i løbet af 08/09.

Den tidligere inspektør Harald Ditzel opbyggede et parallelt katalogsystem fortrinsvis over de dele af samlingen, han ønskede at bruge i en fast udstilling. Dette katalogsystem føres ikke videre.

Ud over den årlige samlingsrevision ved revisor, foretages der ingen samlingsrevision, og der er ikke indført faste procedurer for svindkontrol.

Museet skønner, at en total gennemgang af samlingen med udskillelse, kassation og komplet registrering med placeringer vil udgøre ca. 2 årsværk.

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet i det daglige har fokus på registreringsarbejdet, idet museet bestræber sig på at opdatere registreringerne, hver gang et værk håndteres. Kulturarvsstyrelsen anbefaler dog, at museet får udarbejdet en handlingsplan for:

- *en fuld minimumsregistrering af de værker, der på nuværende tidspunkt er indført i Regin*
- *indførelsen af de resterende museumsgenstande i databasen samt*
- *for udskillelse af biblioteksmaterialet fra samlingsregistreringen.*

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet sammen med Viborg Kommune udarbejder en plan for udskillelse af Viborg Kommunes Kunstsamling fra museets registrant.

Deponeringer og udlån til andre museer, institutioner eller private

Museet har fra gammel tid uddeponeret en del værker til offentlige institutioner, herunder særligt til Viborg Kommune og andre offentlige institutioner i Viborg. Der uddeponeres kun sorthvid grafik i ramme, som institutionerne selv stiller til rådighed.

I 2007 blev der foretaget revision af de uddeponerede værker. Hvert værk er nu registreret, og der er udformet nye kontrakter. En lang række deposita er kommet retur til museet. I dag befinder der sig således i alt 200 uddeponerede sorthvide grafiske blade på offentlige institutioner i Viborg og omegn. Undtagelsen herfra er en akvarel, der befinder sig på bispegården.

Da akvareller ikke tåler dagslys eller andet lys i samme omfang som sorthvid grafik, henstiller Kulturarvsstyrelsen til museet, at akvarellen snarest hjemtages.

Deposita og indlån fra andre museer, institutioner eller private

I forbindelse med sin særudstillingsvirksomhed har museet ofte indlån i et omfang på ca. 50-100 værker pr. udstilling fra hhv. private, kunstnere, gallerier og museer.

Museet har tillige inddeponeret relevante keramiske arbejder fra Kunstindustrimuseet samt p.t. to værker af Joakim Skovgaard fra hhv. Statens Museum for Kunst og Bornholms Kunstmuseum som supplement i forbindelse med fremvisningen af den permanente samling.

En stor samling skulpturer på ca. 90 stk. udført af Mogens Bøggild i ler, gips og plastilina, der ejes af billedhuggerens enke, Lisbeth Bøggild, udgør imidlertid en større deponering. Samlingen, der er registreret og fotograferet, ligger i periferien af museets ansvarsområde og lægger beslag på en stor del af museets bedste areal- og hyldemetre i administrationsbygningen.

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at de mange deponerede skulpturer af Mogens Bøggild ikke indgår i museets permanente udstilling og ikke befinder sig i kernen af museets ansvarsområde. Museet fungerer reelt som magasin for værker, der ejes af en privat person. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet overvejer hvilke skulpturer, det er relevant at erhverve til samlingen og tager skridt til at returnere samlingen til ejeren respektivt formidle den videre til andre museer.

Bibliotek

Museet har et mindre kunsthistorisk håndbogsbibliotek fortrinsvis tilgået som arv samt udveksling med andre museer. Museet erhverver kun bøger, når det har væsentlig betydning for samlingen. Den inventariserede del af bogsamlingen indeholder en ret omfattende samling af bøger og tidsskrifter om og af Skovgaard-familien.

Biblioteket er registreret i et arkiv fra 1960'erne. Det er ikke ajourført og anvendes ikke. Det betyder, at der ikke er anvendt noget system ud over opstillingsprincippet.

Museet planlægger at indføre både den ældre del og den nye del af bogsamlingen i Viborg Centralbiblioteks database. Registrering og systematiseringen af bøgerne planlægges foretaget gennem tre frivillige, når der bliver plads til det.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler:

- *at museet får iværksat sin plan om registrering af museets ældre og nyere bogsamling i Viborg Centralbiblioteks database*
- *at registreringen og systematiseringen sker i samarbejde med Viborg Centralbibliotek.*

Indsamling og erhvervelser

Museet ønsker at udbygge og perspektivere den eksisterende samling med erhvervelser fra kunstnerkredsen omkring de to første Skovgaard-generationer. Udbygningen vil først og fremmest ske gennem styrkelse af guldaldersamlingen ved malerier, tegninger og grafik af J.Th. Lundbye og Dankvart Dreyer med henblik på at belyse det nationalromantiske landskab og P.C. Skovgaards oeuvre. Museet finder det samtidig relevant at anskaffe bedre værker af Janus la Cour og ønsker derudover at forbedre belysningen af den følgende Skovgaard-generation ved at styrke repræsentationen af kunstnere, der arbejder inden for samme kreds og med samme emner – det vil sige symbolisme og dansk skønvirke. Endelig ønsker museet at styrke repræsentationen af Susette Holten f. Skovgaard, der er repræsenteret med meget få værker på museet.

Museet ønsker derudover at erhverve samtidskunst, der relaterer sig til Skovgaard-familiens udtryksformer og tankesæt.

Forskningstrækket på museets samlinger er ikke stort, idet de kun i meget ringe grad benyttes i forskningsmæssig sammenhæng af andre. Museet har imidlertid udbudt et forløb i faget museologi på Aarhus Universitet sammen med museerne i Randers, Silkeborg, Horsens og Herning m.fl. for at styrke kendskabet til museets samling.

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet har formuleret så klar og konkret en indsamlingspolitik. Styrelsen foreslår imidlertid, at museet på områder, hvor man ønsker at forbedre kvaliteten af samlingen,

benytter sig af netværket af danske museer og søger at udfylde hullerne med deposita fra de kunstmuseer, hvor kunstnerne er rigt repræsenteret i forvejen.

Museets indsamlingslinje vedrørende den del af samlingen, der omfatter værker af en lang række danske kunstnere fra kredsen omkring de tre generationer Skovgaard-familien er ikke nærmere beskrevet. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udarbejder en indsamlingsplan for denne del af samlingen vedrørende såvel maleri, skulptur og grafik.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet ikke generelt erhverver samtidskunst, idet museets erhvervelsespolitik skal udfolde sig indenfor det statsanerkendte ansvarsområde, der er koordineret med de øvrige danske kunstmuseer og ikke påbegynde erhvervelser indenfor områder, der varetages af andre.

Kulturarvsstyrelsen finder museets initiativ til at deltage i et forløb i faget museologi prisværdigt. Det må antages, at forskningstrækket på museet stiger, når arkiv og bibliotek bliver synliggjort gennem registreringer.

Undersøgelser og forskning

Museets forskning falder inden for museets ansvarsområde, dvs. Skovgaard-familien og kredsen omkring dem. Perioderne falder i tidsrummet 1820-50 og i tiden omkring 1900. Museets forskningsprojekter er alle relaterede til udstillingsprojekter og bestemmes i omfang og art af, at resultaterne skal kunne publiceres i en antologi udgivet i forbindelse med udstillingen eller i det værkudvalg, der er foretaget til den givne udstilling.

Museet har gennem de seneste fire år arbejdet på fire større forskningsprojekter, der alle er mundet ud i antologier og udstillinger. Udstillingerne er alle skabt i samarbejde med andre danske museer. Det drejer sig om 'Udsigten til Guldalderen' i 2005, 'Når museet krydser teatret' i 2004-06, 'Joakim Skovgaard' i 2006, 'Svend Hammershøi – en maler og hans samtid' i 2007 samt 'Agnes Slott-Møller' i 2008. Derudover har museet taget hul på et forskningsprojekt om P.C. Skovgaard, der skal munde ud i en udstilling og antologi i 2009.

Fælles for alle projekter er, at flere fagspecialister inddrages i hvert tilfælde, for at de på hver deres måde kan bidrage til at udforske og nuancere emnet. Museet har desuden bestræbt sig på at gå så meget i dybden med materialet i de enkelte projekter for at kunne perspektivere museets samlinger og ansvarsområde samt bidrage til at opbygge en forøget viden om egen samling.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet med sin ambitiøse forskningsstrategi i samarbejde med andre museer om relevante forskningsprojekter indenfor ansvarsområdet på kort tid har gennemført forsknings- og udstillingsprojekter af høj kvalitet.

Forskningspublikationer

Museets forskning har fundet sted i forbindelse med udstillingsprojekter og publiceres samtidig hermed. Museet har i perioden 2004-2007 publiceret tre forskningsantologier.

Museets forskningspublikationer er bedømt af Kulturarvsstyrelsens Kunsthistoriske Faglige Råd. Bedømmelsen vedlægges som særskilt bilag.

Det Kunsthistoriske Faglige Råd er imponeret over, at det inden for en relativ kort tidsperiode er lykkedes museets kunsthistoriske stab at bidrage med i alt fem forskningsartikler, der både rummer nye indsigter og åbner for nye vinkler på stoffet.

Rådet påpeger, at artiklerne har så høj en kvalitet, at forskningsresultaterne burde komme et internationalt publikum og forskere til gode. Rådet beklager derfor, at der ikke foreligger engelske paralleltekster eller resumeer på engelsk.

Museet har søgt om tilskud til oprettelse af to formidlings Ph.D.-stillinger, men har endnu ikke modtaget svar på dem begge to.

Kulturarvsstyrelsen finder museets forskningsstrategi og -indsats imponerende og prisværdig. Styrelsen anbefaler imidlertid, at museet udarbejder en konkret handlingsplan for forskningen, der strækker sig over en årrække – med udgangspunkt i de resultater, der allerede er skabt. Det anbefales samtidig, at museet i sin planlægning afsjer tilstrækkelig tid/ressourcer til at resultaterne kan blive oversat med henblik på at komme et større publikum til gode.

Konserverings- og bevaringsarbejde

Museet angiver, at malerisamlingen i store træk er i udmærket stand. Enkelte værker er imidlertid i problematisk eller meget kritisk tilstand. For skulptursamlingen er tilstanden mere varierende, og for domkirkekartonerne er tilstanden kritisk.

Bevaringsarbejdet vedrørende museets samling varetages af Fælleskonserveringen indenfor rammerne af museets andel. Vurderingen af samlingens tilstand blev foretaget af Fælleskonserveringen i oktober 2007 ved en gennemgang af magasiner og samling i museums- og administrationsbygningen samt på det eksterne magasin, Liseborg Magasinet.

Fælleskonserveringen anfører, at specielt forholdene på det eksterne magasin er problematiske både hvad angår den tilmålte plads til museets genstande samt rengøringsniveauet og den høje luftfugtighed. Fælleskonserveringen finder, at der er meget snavset i bygningen. For maleriernes vedkommende har det den virkning, at snavset sætter sig fast på overfladen, hvilket de angives generelt at bære stort præg af.

Opbevaringsforholdene på det eksterne magasin er desuden uden systematik. Mange mindre værker har i årevis ligget indpakket i syreholdigt avispapir i flyttekasser. Fælleskonserveringen anbefaler bl.a., at der bliver opsat et reolsystem til de mindre gipsgenstande og at mindre genstande ompakkes i plast eller lignende og placeres på reolerne.

Domkirkekartonerne er den del af samlingen der lider mest under opbevaringen på det eksterne magasin. Deres tilstand betegnes som kritisk, hvilket gælder såvel de oprullede værker som værker i glas og ramme. Den kritiske tilstand anføres bl.a. at være frembragt af store mængder af støv, høj relativ luftfugtighed, der fører til mugangreb, samt opbevaring på ruller, der nedbryder papiret.

Den del af de grafiske arbejder, der opbevares på loftet på selve museet, er i god stand.

Kulturarvsstyrelsen finder det alarmerende, at specielt domkirkekartonerne, der udgør selve raison d'être i museets samling og ansvarsområde, opbevares under så kritisable forhold.

Kulturarvsstyrelsen henstiller til museet, at der udarbejdes en prioriteret handlingsplan for bevaring af kartonerne samt øvrige værker, hvis tilstand betegnes som kritisk, samt for tilvejebringelse af acceptable, velordnede opbevaringsforhold for kartonerne såvel som den øvrige del af museets samling.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet sammen med Viborg Stiftsmuseum tager initiativ til meget hurtigt at forbedre magasinforholdene evt. ved at etablere et nyt fælles magasin efter de nyeste principper indenfor magasinbyggerier i lighed bl.a. med de løsninger, man har fundet andre steder i landet. Museerne har mulighed for at søge om støtte til udarbejdelsen af et projektudkast i Kulturarvsstyrelsen.

Formidling

Det er museets overordnede målsætning, at al formidling skal være modtagerorienteret med en faglig tyngde som baggrund. Formidlingen skal være vedkommende og relevant for den enkelte og tage udgangspunkt i brugerens behov og udgangspunkt. Den skal ansøre til videre fordybelse og i bedste fald til nye indsigter for den enkelte og verden omkring os.

Museet har tre målgrupper for sine aktiviteter:

Voksne (+50), som benytter museet i stigende grad

Skolebørn – i forbindelse med undervisningen

Lokalsamfundet (familier og ældre) for en bedre lokal forankring og stolthed over museet

Museets aktiviteter retter sig specielt mod de to første grupper. Museet anfører, at der stadigvæk er plads til udvikling indenfor skolefeltet, hvorfor man ikke er begyndt at arbejde specifikt mod andre sociale grupper.

Basisudstillinger

Museets basisudstilling befinder sig p.t. udelukkende i kælderen på museumsbygningen, dvs. på et ret lille areal, da lokalerne i stueetagen benyttes til særudstillinger. For tiden lider lokalerne i stueetagen under en vandskade forårsaget af det utætte tag, og de kan derfor ikke benyttes til udstilling af museumsgenstande, før taget er repareret.

Basisudstillingen ændres løbende og blev sidst omhængt i begyndelsen af 2007. Skiltningen er kun på dansk.

Særudstillingsvirksomhed

Omfanget og karakteren af museets særudstillingsvirksomhed har ændret sig væsentligt de sidste fire år fra hyppige og korte udstillingsperioder med temaer, der ikke har umiddelbar relevans for museets samlinger til forskningsbaserede udstillinger, der retter sig direkte mod ansvarsområdet og vises over en længere periode.

I forbindelse med udstillingerne afholdes der en række foredrag i samarbejde bl.a. med Folkeuniversitetet samt omvisninger og andre aktiviteter.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet i den undersøgte periode har reduceret antallet af særudstillinger, forøget udstillingsperiodernes længde samt behandlet temaer, der retter sig specifikt mod ansvarsområdet.

Undervisning og formidlingsprojekter

Museet er i færd med at opbygge faste rutiner omkring undervisning. Det er museets hensigt at udbyde lærerkurser hvert semester i relation til, hvad der aktuelt kan opleves på museet. Kurser for lærere har allerede været afholdt.

Museet har opbygget 11 sæt undervisningsmateriale, som knytter sig til samlingen. Det drejer sig fortrinsvis om korte introduktioner, der fordyber sig i et delaspækt af samlingen. Derudover har museet et større materiale om romantikken og guldalderen, der kan suppleres med en emnekasse og tilsvarende vedrørende kalkmaleri.

Det er museets målsætning at tilbyde skoler og/eller børnehaver en workshop på museets loft, hvor de kan arbejde med emner fra den aktuelle udstilling.

Museet udarbejder ikke formidlingsmateriale til grupper med anden etnisk oprindelse end dansk.

Der udarbejdes ikke undervisningsmateriale til særudstillinger, da det er museets erfaring, at formidlingen med det levende ord har vist sig mere velegnet. Det er samtidig museets erfaring, at lærere ikke i særligt udstrakt grad benytter undervisningsmateriale til særudstillinger, hvorfor museet har fravalgt at udarbejde det.

Undervisningen varetages af museets ansatte og ikke af en skoletjeneste. En stor del af museets undervisningsmaterialer er tilgængelig på e-museum.dk.

Museet forsøger gennem et nyt større projekt omkring Joakim Skovgaards fresker i Domkirken at udvikle sin formidling. Museet er gået sammen med Tripledesign for at sparre museets kompetencer med viden udefra for at få det bedste resultat. Projektet har modtaget et stort tilskud fra Kulturarvsstyrelsens formidlingspulje.

Der har ikke tidligere været tradition for aktiv udadvendt formidling på Skovgaard Museet, hvilket har givet god pr-opmærksomhed i den første tid. Det har været et stort arbejde at få undervisere i Viborg Kommune til at bruge museet og indtænke det i undervisningsprojekter. Museet har imidlertid etableret et godt samarbejde med Viborg Friskole og Viborg Private realskole. Museet finder, at det fortsat er en stor kommunikationsopgave at gøre opmærksom på, hvad museet kan tilbyde skolerne. Det er samtidig svært at finde den fornødne tid og de fornødne ressourcer til at udføre dette store udviklingsarbejde ordentligt. Derfor er det et satsningsområde i 2008.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet har produceret et omfattende undervisningsmateriale, at materialet er tilgængeligt på e-museum.dk, og at museet gennem domkirke-projektet udvikler sin formidling i relation til sine faglige kerneområder.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udvikler sit formidlingsmateriale til også at rette sig mod grupper med anden etnisk oprindelse end dansk.

Kulturarvstyrelsen finder, at museets undervisningsaktiviteter ikke er tilstrækkeligt driftssikre, hvis museets ansatte fortsat skal forestå disse. Kulturarvstyrelsen anbefaler, at museet fx sammen med Viborg Stiftsmuseum indgår i en kommunal/regional skoletjeneste, som kan udvikle og stabilisere undervisningstilbuddet.

Formidlingspublikationer

Museets særudstillinger ledsages som regel af et kort introducerende hæfte, der gennemgår udstillingens hovedtema og som udleveres ved indgangen. Til udstillinger uden en forskningspublikation udgives mindre kataloger, der kan betragtes som reflekteret dataindsamling.

Formidling på internettet

Museets undervisningsmateriale på internettet er målrettet folkeskolen. Det henvender sig til de ældre klasser og fungerer samtidig som lærervejledninger. Der findes forslag til aktiviteter også for de yngre elever bag i opgaverne og forslag til videre læsning. Museet lægger vægt på, at det fremtidige materiale skal være bedre målrettet de konkrete undervisningsplaner, så den enkelte underviser kan anvende materialet direkte i sin undervisning. Materialet ligger på museets hjemmeside til downloadning.

Museet arbejder p.t. på et nyt projekt, der forholder sig til de nationale undervisningsplaner og samtidig er tilrettelagt efter de muligheder, som nettet tilbyder. Dette materiale er målrettet mellem- og store-gruppen i folkeskolen.

Museets hjemmeside blev etableret i 2004. Den indeholder informationer om samlingen, bygningen, kunstnerne og museets historie. Alle særudstillinger præsenteres på nettet med tekst og billeder. Der savnes dog en præsentation af museets formidlings- og forskningspublikationer, oplysninger om muligheden for at få dem tilsendt samt præsentation af igangværende og planlagte forskningsprojekter.

Museets hjemmeside bedømmes særskilt. Bedømmelsen vedlægges rapporten som bilag.

Kulturarvstyrelsen finder det positivt, at museet hurtigt har opbygget en anvendelig hjemmeside, der udover praktiske oplysninger om museet også indeholder undervisningsmateriale. Det anbefales, at museet også benytter hjemmesiden til markedsføring af faglige publikationer. Hjemmesidens layout kunne dernæst vinde en del i umiddelbar appel ved at det visuelle udtryk opdateres i mere raffineret retning.

Publikum

Museet har foretaget publikumsundersøgelser i forbindelse med særudstillinger i 2006 og 2007. Undersøgelserne viser, at i 2006 kom 25% af museets publikum fra Viborg Kommune, 24% fra Østjylland, 14% fra Nordjylland, 11% fra Sjælland, mens vestjyderne og sønderjyderne var lavt repræsenterede med henholdsvis 7% og 6%. Året efter steg besøget fra Østjylland, der nåede op på 36%, mens antallet fra Viborg Kommune faldt til 20%, mens sjællænderne kom ind på tredjepladsen. Størsteparten af museets publikum befandt sig aldersmæssigt i gruppen 50-69 år.

Museets Venner er ikke organiseret i en egentlig forening. Medlemskabet koster 200 kr. årligt pr. husstand. Venerne har gratis entré til museet. De får 10% rabat på museets egne publikationer, plakater og postkort og modtager invitationer og nyhedsbreve.

Museet har ca. 410 registrerede venner. Museet anfører, at området endnu ikke er særligt udviklet, men antallet er vokset med ca. 150 de sidste par år.

Åbningstid og besøgstal

Museets årlige åbningstid er på i alt 1.700 timer. Åbningstiden er om vinteren (september-maj) placeret tirsdag-søndag kl. 11-16, og om sommeren (juni-august) tirsdag-søndag kl. 10-17.

Antallet af besøgende udgjorde i 2005: 5.891, i 2006: 10.892 og i 2007: 10.904 personer.

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet har taget initiativ til at analysere, hvilke grupper der besøger museet, samt at museets besøgstal har vist så stor en stigning. Museets besøgstal giver samtidig en indikation af, hvilke grupper der ikke besøger museet. Børn og unge er en underrepræsenteret gruppe og styrelsen hilser museets formidlingstilbud til denne gruppe velkommen.

Bygninger og udendørs arealer

Museet har til huse i to bygninger på adresserne Domkirkestræde 2 og 4. Det gamle rådhus i nr. 2 er fredet og rummer udstillingslokaler og et meget lille magasinrum, mens bygningen Domkirkestræde 4 rummer museets administration og bibliotek samt et magasinrum til grafiske værker og mindre skulpturer.

Museet omfatter i alt 954 m² fordelt på udstillingssale, magasiner, administration, værksted, foredragssal, butik og personalefaciliteter.

De to bygninger med tilhørende grunde ejes af Viborg Kommune, der har vedligeholdelsesforpligtigelsen for bygningerne samt det lille haveanlæg på 300 m² med tilhørende kiosk, der udlejes til turistkontoret i skolernes sommerferie. Museet benytter haven til sommerarrangementer. Haven er offentligt tilgængelig og plejes såvel af museet som af kommunens gartnere på museets regning.

Udstillingsbygningen er ikke velegnet til museumsvirksomhed. Museet anfører, at basale basiskrav såsom klimastyring og lyskontrol vanskeligt lader sig opfylde. Der mangler isolering, et bedre varmesystem, en bedre styring af lysindfald samt mulighed for styring af klima ved indgangen. Tilgængeligheden er desuden ikke god. Der er mange trapper op til indgangspartiet. Der er ingen elevatorer og ingen adgang for kørestolsbrugere til at benytte toilettet.

Det begrænsede areal bevirker, at museet kun har mulighed for at vise et lille udsnit af museets samling, samtidig med at der afholdes særudstillinger.

Dertil kommer, at vedligeholdelsen af den fredede bygning ikke har været højt prioriteret. Museets tag er utæt, hvilket har sat sig spor i udstillingslokalerne. Skaderne på taget planlægges imidlertid udbedret i løbet af sommeren.

Museet er særdeles opmærksom på disse forhold og forsøger at finde finansiering til at foretage de nødvendige forbedringer.

Kulturarvsstyrelsen finder, at de bygningsmæssige mangler i relation til formidling og opbevaring af museets samling i er store. Det er imidlertid positivt, at kommunen nu tager skridt til at reparere udstillingsbygningens tag. Den hidtidige vedligeholdelse af bygningerne samt investering i teknisk udstyr har været underprioriteret. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udarbejder en handlingsplan, der sigter mod at løfte det samlede bygningsmæssige og tilgængelighedsmæssige niveau.

Magasiner

Museets magasiner består såvel af magasiner i administrationsbygningen, i udstillingsbygningen samt det eksterne magasin på Liseborgvej, der deles med Viborg Stiftsmuseum. Museets andel af arealet på det eksterne magasin udgør 108 m². Det er udstyret med luftfugtighedskontrol, men ingen temperaturstyring.

Det eksterne magasin på Liseborgvej består af en isoleret lagerhal med ubehandlet betongulv. Bygningen er uopvarmet, og klimastyringen består af en større absorptionsaffugter. En rapport fra Bevaringscenter Skive anfører, at det største bevaringsmæssige problem i magasinet er, at det er stærkt overfyldt, og at store dele af de opmagasinerede genstande derfor ikke er tilgængelige.

Vedrørende de små interne magasiner i museumsbygningen og administrationsbygningen påpeges det i rapporten, at de er meget fyldte, hvilket medfører stor risiko for håndteringsskader. Den høje udnyttelsesgrad vanskeliggør samtidig rengøringen.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at der udarbejdes en handlingsplan for løsning af alle de nævnte magasinproblemer – ikke blot omkring forholdene på det eksterne magasin – men også i de små interne magasiner, hvor der bør ske en reduktion i antallet af opbevarede genstande.

Sikring

Der er i 2007 blevet udarbejdet ny instruks vedrørende brand, tyveri og vandskader i samarbejde med Viborg Brandvæsen. Der er samtidig etableret en aftale med brandvæsenet omkring brandøvelser.

Museet finder at museumsbygningen er så lille, at det ikke er nødvendigt med nedskrevne instrukser for tømning af museet, da publikum bliver registreret ved indgangen.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet, selv om det samlede areal ikke er stort, udarbejder en instruks for tømning af museet ved lukketid, der også inddrager kontrol af toilettet.

Materiel og inventar

Museet finder ikke, at der er mangler på dette område.

Organisation og administration

Museets bestyrelse og leder arbejder på en vision og strategiplan for de næste fem år. Denne er dog endnu ikke færdig.

Museet har ingen aftaler, resultatkontrakt eller administrative aftaler med Viborg Kommune.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udvikler sin dialog med Viborg Kommune om det fremtidige arbejde.

Journal og arkiv

Journal- og arkivfunktionen varetages af én medarbejder ud fra et system, der er baseret på arkivkort og skuffer og i nogen grad er forældet og ikke ajourført de sidste ti år. Kun informationer, der er ældre end ti år er arkiveret og kan findes i arkivet.

Arkivgrupperegistranten er bygget op i ti hovedgrupper. Der registreres numerisk, alfabetisk og i gruppe. Regnskaber, revisionsrapporter, bestyrelsesreferater m.v. og personalesager, deposita og erhvervelser er organiseret i mapper, der har større kontinuitet.

Museet anfører, at der reelt ikke journaliseres på museet ud over de nævnte mapper og det, som den enkelte medarbejder selv sørger for at gemme fra udstillingsprojekter. Museet finder det problematisk med hensyn til fastholdelse af viden og i forbindelse med generationsskifter. Det kan være vanskeligt at spore sager tilbage i tiden, og meget arkivmateriale er blevet kasseret på grund af uoverskuelighed.

Museets arkiv- og journalmedarbejder varetager desuden museets regnskab og lønadministration og fungerer derudover som forvalter.

IT-drift

De daglige IT-opgaver varetages af museets ansatte, der står for opsætning af netværk, hjemmeside-redigering, anvendelse af simple databaser m.v. IT-leverandøren, Viborg Computer Center, yder hjælp ved problemer, som museet ikke selv kan løse.

Museet ejer ikke en fællesserver, hvorfor backup på den enkelte maskine er overordentlig vigtig.

Kulturarvsstyrelsen finder, at museet bør udarbejde en handlingsplan for professionaliseringen af museets administration, således at der kan implementeres et nyt effektivt men enkelt journalsystem, som den enkelte medarbejder er fortrolig med og respekterer – og dermed selv kan bidrage til effektiv arkivering. Systemet bør iværksættes ikke blot af hensyn til generationsskifter, men også af hensyn til skiftende nye medarbejdere samt forskere. Viborg Kommune kan evt. bidrage med rådgivning og assistance vedr. struktur og journaliseringsprincipper.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet udarbejder en handlingsplan for opgradering af sit IT-udstyr og afsøger muligheden for en samarbejdsaftale med kommunen om IT-driften.

Ledelse og personale

Museet drives af en bestyrelse på i alt 5 personer. Heraf vælges et medlem blandt Viborg Byråds medlemmer, tre medlemmer udpeges af Viborg Byråds Kulturudvalg og en person udpeges af kunstforeninger i Viborg Kommune. Bestyrelsen består af tre mænd og to kvinder i alderen 45-65 år, der repræsenterer museets hovedmålgruppe. Der er ikke nedsat et formelt forretningsudvalg.

For at styrke museets økonomi og rolle i lokalsamfundet er bestyrelsen gået ind i arbejdet på tre fronter: Konstruktive forhandlinger om tilskudsniveauet, opbygningen af en gruppe sponsorer samt ved opbakning til museets udstillingsprogram i forhold til øget indtjening via entré og fonde.

Museets fastansatte kunsthistoriske personale omfatter museumslederen og en museumsinspektør. Inspektørstillingen blev oprettet i 2004 ved ophjælpningsstøtte fra Kulturavsstyrelsen. Dertil kommer en museumsassistent, der fungerer som forvalter, bogholder, registrator, håndværker og kustode samt varetager forsendelser og samlingstilsyn.

Af andet personale har museet en studentermedarbejder, en deltidsrengøringsassistent og en akademisk projektmedarbejder på fuld tid i et halvt år.

Der er tillige tilknyttet to akademikere i løntilskudsjob, der forestår udstillingsarbejde, formidling til børn samt samlingspleje som registrering og andre museologiske opgaver.

Museet er fra 2008 begyndt at involvere frivillige medarbejdere i arbejdet på museet. P.t. er ti personer tilknyttet, der indtil videre fortrinsvis har fungeret som kustoder. Museet overvejer, hvilke øvrige typer opgaver, der kan varetages af frivillige.

Museet anfører, at det finder, at museet står kunstfagligt godt rustet med to kunsthistorikere. På administrationssiden mangler der imidlertid HK-arbejdskraft, der kan varetage korrespondance og journalisering. Samtidig savnes en forvalter til at passe bygninger, samlinger, opbygning af udstillinger, transport af værker, opsyn med magasiner, eftersyn af installationer etc.

Kulturavsstyrelsen finder, at personalesituationen på den administrativ-tekniske side kalder på forbedring / omstrukturering. Antallet og omfanget af jobfunktioner hos én person bør reduceres. Styrelsen finder, at opgaverne allerede nu bør fordeles på flere personer, således at museets situation bliver mindre sårbar ved sygdom, ferie og stillingsophør.

Kulturavsstyrelsen anbefaler, at museet udarbejder en handlingsplan på personaleområdet, der indeholder de nødvendige jobbeskrivelser samt de affødte omkostninger ved planens iværksættelse.

Økonomi

Museets samlede driftsbudget var i 2006 på i alt 3.6 mio.kr. mio. kr.

Tilskud fra Viborg Kommune	1.227.480 kr.
Tilskud fra Viborg Amt	351.848 kr.
Tilskud fra Staten	529.747 kr.
Ikke-offentlige tilskud	938.500 kr.
Entréindtægter	207.255 kr.
Andet	285.273 kr.

Museet anfører, at dets økonomi overordnet set ikke er god, idet alle aktiviteter ud over minimal basisdrift skal finansieres eksternt. Det stabile kommunale driftstilskud mangler. Hvis museet ikke havde modtaget sponsorstøtte, havde det ikke haft tilstrækkelige midler til den medfinansiering, der er en forudsætning for at opnå fondsstøtte.

Under indtryk af at det kommunale driftstilskud til museet er dalet siden 2006 og det amtslige tilskud falder bort pr. 1. januar 2011 finder Kulturarvsstyrelsen museets økonomiske situation betænkelig.

Museets hovedtilskudsyder – Viborg Kommune – giver imidlertid udtryk for sin værdsættelse af den positive udvikling, som har kendetegnet Skovgaard Museets aktiviteter i de senere år. Kommunens kulturudvalg finder, at museet har formået at skabe kunststillinger af høj kvalitet og har markeret sig på nationalt plan som et kvalitetsmuseum indenfor dansk kunst. Museets vision om at arbejde aktivt for at opnå synergier med andre kulturinstitutioner i den nye Viborg Kommune falder fint i tråd med kommunens kulturpolitik – og Viborg Kommune vil gerne støtte museet i en aktiv rolle i kunstformidlingen i regionen og i det kultursamarbejde, som Viborg Kommune har indledt med Silkeborg, Horsens og Randers kommuner.

Viborg Kommunes udtalelse vedlægges som særskilt bilag.

Kulturarvsstyrelsen finder, at museets kommunale driftstilskud balancerer tæt på minimumstilskudsniveauet på 1,2 mio. kr. På baggrund heraf yder museet en betragtelig egenfinansiering såvel gennem entréindtægter som ved sponsor- og fondsstøtte, der bidrager til at holde museet oven vande. Det anbefales, at museet orienterer hovedtilskudsyder om situationen.

Konklusion og anbefalinger

Skovgaard Museet har et af de laveste driftsbudgetter blandt de danske kunstmuseer. Museets kommunale driftstilskud balancerer lige på eller lige under det minimumstilskud, der blev fastsat som et krav til statsanerkendte museer ved den seneste lovrevision. Museets økonomiske situation er dermed langt fra optimal.

På trods af disse odds er det i de seneste år lykkedes museet at profilere museet og dets virksomhed over for offentligheden i helt usædvanlig grad. Museet har vist stor effektivitet ved fremskaffelse af fondsmidler og sponsorstøtte. Dette har muliggjort de forskningsbaserede, gennemarbejdede særudstillinger indenfor museets kerneområde, der har givet genlyd i hele Danmark og har bidraget til at øge antallet af byen Viborgs attraktioner.

Museets står imidlertid overfor basale museumsfaglige problemer både med hensyn til samlingens opbevaringsforhold, dens bevaringstilstand samt dens formidling i utidssvarende lokaler, der ikke p.t. er egnede til udstilling af museumsgenstande. Museets personalsituation indenfor det teknisk-administrative personale er ligeledes en af de udfordringer, der bør give anledning til overvejelse.

Kulturarvsstyrelsens specifikke kommentarer og anbefalinger for de enkelte områder opsummeres nedenfor:

Forskning

Kulturarvsstyrelsen finder Skovgaard Museets forskningsstrategi ambitiøs og relevant og forskningsindsatsen prisværdig. Det er imponerende at museets kunstfaglige stab indenfor en relativ kort tidsperiode har præsteret forskning af høj kvalitet, der rummer nye indsigter og åbner for nye vinkler på stoffet. Artiklerne er af så høj kvalitet, at forskningsresultaterne burde komme et internationalt publikum og forskere til gode.

Styrelsen anbefaler imidlertid, at museet udarbejder en konkret handlingsplan for forskningen, der strækker sig over en årrække – med udgangspunkt i de resultater, der allerede er skabt. Det anbefales samtidig, at museet i sin planlægning afsætter tilstrækkelig tid/ressourcer til at resultaterne kan blive oversat til andre sprog med henblik på at komme et større, internationalt publikum til gode.

Formidling

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet i den undersøgte periode har

- *opprioriteret forskningsbaserede særudstillinger, forøget udstillingsperiodernes længde samt præsenteret*

- udstillingsemner, der retter sig specifikt mod ansvarsområdet,*
- *produceret et omfattende undervisningsmateriale, at materialet er tilgængeligt på e-museum.dk., og at museet gennem domkirke-projektet udvikler sin formidling i relation til sine faglige kerneområder.*

Kulturarvsstyrelsen anbefaler

- *at museet fx sammen med Viborg Stiftsmuseum indgår i en kommunal/ regional skoletjeneste,*
- *udvikler sit formidlingsmateriale til også at rette sig mod grupper med anden etnisk oprindelse end dansk.*

Indsamling og erhvervelser

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet har formuleret så klar og konkret en indsamlingspolitik. På områder, hvor museet gennem nyerhvervelser ønsker at forbedre kvaliteten af samlingen, foreslår styrelsen imidlertid, at museet

- *udfylder hullerne med deposita fra de kunstmuseer, hvor kunstnerne er rigt repræsenteret i forvejen, i stedet for at påtage sig en øget bevaringsforpligtelse for værker af de nævnte kunstnere,*
- *konkretiserer indsamlingslinjen vedrørende den del af samlingen, der omfatter værker af en lang række kunstnere fra kredsen omkring de tre generationer af Skovgaard-familien,*
- *udarbejder en indsamlingsplan for denne del af samlingen vedrørende såvel maleri, skulptur som grafik.*

Samarbejder og netværk

Kulturarvsstyrelsen noterer med tilfredshed, at museet har etableret frugtbare nationale samarbejdsrelationer. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet også med den nuværende faglige bemanding arbejder på at udbygge sit faglige netværk internationalt.

Samlinger, arkiv og bibliotek

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet ansøger styrelsen om tilladelse til at kassere de værker, museet bedømmer er af ringe kvalitet og ikke har videre kunstnerisk værdi.

Registrering

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet

- *udarbejder en handlingsplan for udskillelse af biblioteksmaterialet fra samlingsregistreringen.*
- *tager initiativ til sammen med Viborg Kommune at udarbejde en handlingsplan til identificering og udskillelse af Viborg Kommunes Kunstsamling fra museets registrant.*

Indlån - langtidsdeposita

Kulturarvsstyrelsen noterer sig, at de deponerede skulpturer af Mogens Bøggild ikke indgår i museets permanente udstilling og ikke befinder sig i kernen af museets ansvarsområde. Museet fungerer reelt som magasin for værker, der ejes af en privat person. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet overvejer hvilke skulpturer, det er relevant at erhverve til samlingen og tager skridt til at returnere samlingen til ejeren respektivt formidle den videre til andre museer.

Bibliotek

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet iværksætter sin plan om registrering af museets ældre og nyere bogsamling i Viborg Centralbiblioteks database. Styrelsen anbefaler, at registreringen og systematiseringen foretages af personer med biblioteksmæssige kvalifikationer, og foreslår, at den fremtidige bogaccession løbende registreres af Viborg Centralbibliotek.

Konservering og bevaring

Kulturarvsstyrelsen finder opbevaringsforholdene for specielt domkirkekartonerne ubensigtsmæssige. Kulturarvsstyrelsen henstiller til museet, at der

- udarbejdes en prioriteret handlingsplan for opbevaring af kartonerne såvel som den øvrige del af museets samling.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet tager initiativ til at etablere et nyt fælles magasin efter de nyeste principper indenfor magasinbyggerier i lighed bl.a. med de løsninger, man har fundet andre steder i landet.

Publikum

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at museet har taget initiativ til at analysere, hvilke grupper der besøger museet, samt at museets besøgstal har vist så stor en stigning. Museets besøgstal giver samtidig en indikation af, hvilke grupper der ikke besøger museet. Børn og unge er underrepræsenteret gruppe og styrelsen hilser museets formidlingstilbud til denne gruppe velkommen.

Bygninger og udendørsarealer

Kulturarvsstyrelsen finder, at museets bygningsmæssige problemer i betydelig grad berører både de udstillede og de opbevarede genstandes sikkerhed og deres bevaringstilstand.

Kulturarvsstyrelsen finder det positivt, at kommunen nu tager skridt til at reparere udstillingsbygningens tag. Kulturarvsstyrelsen henstiller imidlertid til museet, at der udarbejdes en handlingsplan for en løsning, der omfatter alle de nævnte problemer – ikke blot omkring forholdene på det eksterne magasin – men også i de små interne magasiner, hvor der bør ske en reduktion i antallet af opbevarede genstande.

Organisation og administration

Kulturarvsstyrelsen henstiller, at museet udarbejder en handlingsplan for professionaliseringen af museets administration, der omfatter implementering af et nyt effektivt men enkelt journalsystem, som den enkelte medarbejder er fortrolig med og respekterer – og dermed selv kan få til at fungere.

Ledelse og personale

Kulturarvsstyrelsen vurderer, at selv om antallet af udstillinger er reduceret er arbejdsomfanget og -belastningen af personalet ikke er blevet mindre, måske snarere tværtimod. Personalsituationen på den administrativt-tekniske side trænger til forbedring. Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet

- overvejer at reducere antallet og omfanget af jobfunktioner hos den eneste fastansatte kontor-medarbejder, således at museet bliver mindre sårbar ved sygdom, ferie og stillingsophør,
- tager højde for de få personaleresourcer i sin arbejdsplan,
- udarbejder en handlingsplan på personaleområdet, der indeholder de nødvendige jobbeskrivelser samt omkostninger ved planens iværksættelse.

Økonomi

Kulturarvsstyrelsen finder, at museet balancerer foruroligende tæt på minimumstilskudsniveauet på 1,2 mio. kr. På den baggrund yder museet en betragtelig egenfinansiering såvel gennem entréindtagter som ved sponsor- og fondsstøtte, der holder museet oven vande. Under indtryk af at det kommunale driftstilskud til museet er dalet siden 2006 og det amtslige tilskud falder bort pr. 1. januar 2111, finder Kulturarvsstyrelsen museets økonomiske situation betænkelig.

Kulturarvsstyrelsens notat om museets internetformidling

Overordnet design

Skovgaard Museet har på adressen www.skovgaardmuseet.dk en hjemmeside, som giver introduktion til museet og dets historiske rammer samt en fyldig præsentation af ansvarsområdet. Hjemmesiden rummer en grundig præsentation i tekst og billeder af den relevante del af Skovgaard-slægten. Der er påbegyndt en præsentation af samlingen med udvalgte billeder af værkerne, og der kan hentes enkelte undervisningsmaterialer fra hjemmesiden.

Hjemmesiden informerer desuden om praktiske oplysninger ved besøg samt om venneforening, sponsorer og nyhedsbreve. Det kan overvejes at udbygge de praktiske oplysninger med information om tilgængelighed og anden nyttig viden for den potentielle besøgende. Det fremgår ikke, om der eventuelt er offentlig adgang til Det Grafiske Arkiv, som omtales flere steder.

Samlet set giver hjemmesiden et bredt billede af, hvad museet har at byde på, og den kan fungere som en supplerende ressource, der kan være nyttig før og efter eller uafhængigt af et besøg.

Hjemmesidens layout er relativt simpelt i sit udtryk, og siden kunne vinde en del i umiddelbar appel og helhedsindtryk ved opdatering af det visuelle udtryk i en mere raffineret retning.

Navigation og brugervenlighed

Hjemmesiden er enkelt og logisk opbygget, og den er forholdsvis nem at navigere rundt i. Der kan dog konstateres detaljer, som er med til at sænke brugervenligheden, hvilket det anbefales at rette op på:

- Når man bevæger sig fra et menupunkt med åbne underpunkter til eksempelvis menupunktet ”nyhedsbrev”, markeres det ikke i navigationsmenuen, og de tidligere underpunkter er fortsat åbne og markerede.
- Eksterne netsteder åbnes inde i museets hjemmeside-design, hvilket er u hensigtsmæssigt for navigation og design for både museets egen hjemmeside og de eksterne netsteder.

- En søgning på Skovgaard Museet via google giver henvisninger til sider, hvor navigationen er helt fraværende, eksempelvis som siden her: <http://www.skovgaardmuseet.dk/KundeAspSider/Sider.asp?SID=11616>
- Undervisningssiden om ”Romantik og guldalder” har flere billeder, der ikke kan vises, og linket til materiale (pdf) om guldalderen giver fejlmelding.
- På siden om Joakim Skovgaard er teksten mere komprimeret end på de øvrige sider.

(Hjemmesiden er sidst besøgt den 3. juli 2008)

JHA

FORSKNINGSEVALUERING FRA DET KUNSTHISTORISKE FAGLIGE RÅD AF PUBLIKATIONER FRA SKOVGAARD MUSEET - VIBORG

1) *Svend Hammershøi, en kunstner og hans tid*

Anne Mette Villumsen, Sidsel Marie Søndergaard og Iben Overgaard (red.). Skovgaard Museet, Øregaard Museum og Næstved Museum 2008. 160 sider

2) *Joakim Skovgaard*

Iben Overgaard, Anne Mette Villumsen og Jane Sandberg (red.). Skovgaard Museet og Øregaard Museum 2006. 188 sider

3) *Udsigt til guldalderen*

Gertrud Oelsner og Iben Overgaard (red.). Storstrøms Kunstmuseum, Maribo og Skovgaard Museet, Viborg 2005. 282 sider

4) *Når museet krydser teateret*

Claus Reiche, Ane Hejlskov Larsen og Iben Overgaard (red.). Kulturprinsens skriftserie, juni 2006. 130 sider

5) *Ulrik Møller*

Anne-Mette Villumsen (red.). Nivaagaards Malerisamling og Skovgaard Museet 2006. 64 sider.

6) *Guðrun Meedom Bæch, en keramikers livsværk*

Anne-Mette Villumsen (red.). Skovgaard Museet 2005. 46 sider.

De seks fremsendte publikationer dækker perioden 2005 til 2008. To af publikationerne, 5 og 6, tilhører kategorien særudstillingskatalog, mens publikationerne 1, 2 og 3 er forskningsbaserede bøger med afsæt i museets egne samlinger. En fjerde publikation, 4, kan betegnes som en antologi om formidling. Museet har selv inddelt sine publikationer efter OECD-forskningsbegreber:

Publikationerne 1-2-3 kategoriseres som anvendt forskning, publikation 4 som udviklingsarbejde og publikation 5-6 som reflekteret dataindsamling.

Publikationerne 1-2-3 er vægtige publikationer, der er udgivet i et samarbejde med andre danske kunstmuseer og/eller kulturhistoriske museer. De rummer fyldige kunsthistorisk relevante artikler, der bygger på ny forskning. Artiklerne er udstyret med udførlige noter, og alle tre bøger er smukt illustreret.

Bortset fra publikation 4, der har et kort engelsk resumé af bogens indhold, har ingen af Skovgaard Museets publikationer desværre engelske resuméer. Det er ærgerligt, når artiklerne har en sådan høj kvalitet, at et internationalt publikum og internationale forskere ikke kan få kendskab til forskningsresultaterne.

Publikationerne 1 og 2 er biografiske monografier med fokus på en enkelt, dansk kunstner og hans vær, og publikation 3 indeholder nedslag i et centralt tema i dansk kunsthistorie. De kan i høj grad betegnes som forskningspublikationer med videnskabelige artikler med noteapparat og litteraturhenvisninger. Alle publikationerne har en direkte relation til museets samlinger, samtidig med at de bidrager fint til samlingens perspektivering i og sammenhæng med dansk kunst generelt.

Det virker overbevisende, at det inden for en relativ kort tidsperiode er lykkedes museets kunstfaglige medarbejderstab at bidrage med i alt 5 forskningsartikler. De øvrige artikler er forfattet af anerkendte danske forskere inden for kunsthistorie. De 5 artikler kan karakteriseres som tekster, der både rummer nye indsigter og åbner for nye vinkler på stoffet.

Publikation 4 præsenterer de erfaringer museet – i samarbejde med 3 kunst-/kulturhistoriske museer i regionen – fik i forbindelse med et børnekulturelt projekt om nye formidlingsformer med fokus på udstillingsscenesættelser. Det er en antologi med i alt 13 indlæg, hvoraf et er forfattet af 2 af museets kunstfaglige medarbejdere. Publikationen har karakter af sagsfremstilling eller rapport over de formidlingsstrategier projektet affødte på Skovgaard Museet. Den viser, at museet også forsøger at udvikle sin forskningsformidling.

Publikation 5 linker igennem samtidskunstneren Ulrik Møllers brug af motivkreds og formudtryk til museets samlinger og har først og fremmest en perspektiverende karakter i forhold til bl.a. Hammershøi. Publikationen er udgivet i forbindelse med et udstillingssamarbejde med et andet dansk kunstmuseum. Ud over forord og interview af museets egne medarbejdere indeholder publikationen en introducerende tekst af ekstern forfatter. Interviewet med kunstneren er vigtigt kildemateriale, men publikationen med de mange billeder fremstår først og fremmest som en fin billedbog.

Publikation 6, der rummer en nulevende keramikers beretning om sit virke og sine værker, knytter an til Skovgaard-familiens og dermed museets interesse for kunsthåndværk samt til det lokale kulturmiljø. Publikationen, der har karakter af at være en kort selvbiografisk introduktion, er rigt illustreret og fremstår nærmest som en billedbog. Det synes vanskeligt at rubricere denne publikation som reflekteret dataindsamling, da den mangler refleksion over stoffet.

Konklusion:

Det er yderst prisværdigt, at museet i så udpræget grad hylder samarbejdet med andre institutioner – et samarbejde der uden tvivl gør det muligt for et mindre museum at give sig i kast med de store og ambitiøse projekter, som publikationerne 1-2-3 indgår i. Med den nye og vigtige forskning, som publikationerne præsenterer, bliver de forskningskrav, som Kulturministeriets Forskningsudvalg formulerer, mere end opfyldt. Netop derfor ville engelske paralleltekster eller i det mindste resuméer være ønskelige i fremtidige projekter.

Århus den 9. juli 2008

Ane Hejlskov Larsen
Lektor, mag.art.

Mona Jensen
Museumsinspektør, mag.art.